

att, med ändring af § 33 i Riksdagsordningen, hela det stycket måtte utgå, som börjar med orden: »Talman och vice talman aflägga inför Konungen följande ed»: — — —, och slutar med de orden: »Så sant mig Gud hjälpe till lif och själ»; samt att, med uteslutande af de sista orden i derpå följande stycke, detta måtte få följande lydelse: »Då i något af de fall, som i 91, 93 och 94 §§ Regeringsformen omförmälas, Riksdagen på de i samma grundlags 95 § nämnde vederbörandes kallelse sammanträder, eger hvardera Kammaren att inom sig välja talman och vice talman.»

Om remiss till Konstitutions-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 3 Mars 1886.

E. J. Ekman.

N:o 188.

Af Herr **C. A. Ohlén**: *Om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande af förslag till lag rörande ekklesiastika boställens skötsel.*

Det torde vara allmänt känt, att en stor del af landets ekklesiastika boställen skötas på ett mindre rationellt och på ett för innehafvarne sjelfva mindre fördelaktigt sätt.

Erfarenheten visar nemligen, att större delen af dylika boställen före afträdet i mer eller mindre mån vanskötas, somliga rent af utsugas. Då innehafvare af dylikt boställe dör, och boet befinnes i mindre tillfredsställande skick, åtnjuter enkan, der sådan finnes, först ett tjenstår

och, om förhållandena äro särdeles ömmande, ett, två, ja till och med tre nådår. Hon kan under sådana förhållanden innehafva bostället i till och med fyra år efter ordinarie innehafvares fränfalle.

I de flesta fall hvarken kan eller vill enkan sköta detta sjelf, utan bortarrenderar detsamma.

I arrendatorns sjelfförstådda intresse ligger då att under dessa år med den minsta möjliga kostnad taga den största möjliga afkastning. Följden deraf måste helt naturligt blifva den, att bostället vid tillträdet befinnes i högsta måtto utsuget.

Först efter flera års ihärdigt arbete och efter att derå hafva nedlagt ganska stora kostnader, kan den nye innehafvaren påräkna någorlunda god afkastning.

I hela riket finnas cirka 2,000 kyrkoherde- och kaplansboställen, utom en mängd stom-, mensal- och annexhemman samt klockareboställen.

Man torde kunna få utgå från den förutsättningen, att dessa 2,000 boställen af- och tillträdas öfver hufvud räknadt hvart tionde år, således omkring 200 årligen. Dessutom torde kunna antagas, att cirka sextio stycken andra ecklesiastika boställen årligen af- och tillträdas, samt att verkningarna af förut omnämnda vanskötsel och utsugning äro känbara i minst fem år.

Om man antager, att endast hälften af dessa 200 stycken prestboställen och 60 stycken andra ecklesiastika boställen vid afträddandet äro vanskötta, blir det ändock en massa dylika gårdar, som lida deraf.

Den årliga nationalförlust, landet derigenom lider, är ju ganska svårt att något så när riktigt beräkna, men torde icke vara obetydlig, utan att nämna de bekymmer och svårigheter, som drabba tillträdarne af dylika boställen.

På många boställen af ifrågavarande slag både borde och kunde göras betydliga grundförbättringar. Men som innehafvarne naturligtvis endast innehafva sina boställen på obestämd tid, våga de i allmänhet icke derå nedlägga några större kostnader, då någon ersättning för gjorda förbättringar i de flesta fall icke af den nye tillträddaren erhålles, äfven om denne drager hela fördelen af dessa.

Behovet af en lag, som på ett tillfredsställande och bestämdt sätt ordnar dessa förhållanden, har därför gjort sig allt mer och mer gällande.

Enligt mitt förmenande bör en sådan lag innehålla bestämmelser om skyldigheten för innehafvare af ecklesiastika boställen att sköta detsamma på ett rationellt sätt, i någorlunda likhet med hvad som är stadgadt rörande statens domäner, samt att, der grundförbättringar äro af

nöden, omfånget af dessa, äfvensom kostnaden därför, när innehafvare sådant äskar, bestämmes af den regelbundet återkommande femårsbesigtningen, som, efter sig teende omständigheter, fördelar kostnaden på 10 à 20 år.

Om på så sätt förbättradt boställe afträdes före den tids utgång, på hvilken syne- och förrättningsmännen delat kostnaden, borde tillträddaren ersätta afträddaren så stort belopp, som svarade mot återstoden af den tid, på hvilken kostnaden var fördelad.

Vore det deremot vanskött och utsuget, borde tillträddaren åtnjuta ersättning, hvilken till sitt belopp torde böra bestämmas af af- och tillträdessynen.

Om en sådan lag komme till stånd, är jag förvissad om, att hvarje innehafvare af dylikt boställe skulle sköta detta på ett sätt, som vore till gagn icke allenast för honom sjelf, utan äfven för hans efterträdare.

På grund af hvad jag här haft äran anföra, vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t ville anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета förslag till lag rörande ecklesiastika boställens skötsel, hufvudsakligen på de grunder jag ofvan anfört, samt för en kommande Riksdag framlägga detta förslag.

Stockholm den 25 Februari 1886.

C. A. Ohlén.